Nr. 11. *Braşov*, 1 (13) Septemvre 1887. **Anul II.**

ŞCÓLA ŞI FAMILIA

FÓIĂ PENTRU PĂRINŢI ŞI ÎNVĂŢĂTORI.

ESE DE DOUĔ ORĬ PE LUNA.

Redactorĭ: ***Ioan Popea şi Andreiŭ Bârseanu.***

Abonamentul: Pentru **Austro-Ungaria** pe an 3 fl.; pe $^1/_2$ an 1 fl. 60 cr.; pe $^1/_4$ an 1 fl. — Pentru **România** pe an 10 leĭ; pe $^1/_2$ an 5 leĭ.

Abonamentele sĕ fac la administratorul foiĭ **Ión Dariu**, în Braşov. — Manuscriptele sĕ trimit unuia dintre redactorĭ tot în Braşov.

Cuprinsul: Timoteiu Ciparĭu (pedagogice) din Germania. — Perióde aducaţiuneĭ. — Şcólele normale Non omnis moriar (poesie). — Bibliografie. — Diverse.

Direcţiunea liceului Radu-Vodă Fagăraş

†

Timoteiu Ciparĭu.

Sâmbătă în 22 August v. a. c. a închis ochiĭ pentru totdeuna unul dintre ceĭ maĭ aleşĭ bărbaţĭ aĭ noştri, un bĕtrân venerabil, care apópe un véc de om a lucrat neobosit pentru luminarea şi înaintarea poporuluĭ sĕŭ.

Bărbatul acesta ales, a căruĭ perdere o jelesce şi trebue să o jeléscă orĭ şi care Român bine simţitor, este *Timoteiu Ciparĭu*, marele nostru filolog, distinsul profesor de odinióră dela gimnasiul şi dela seminariul din acel oraş, care timp îndelungat a fost inima vieţiĭ literare românescĭ.

Nu vom încerca să arĕtăm în deosebĭ meritele ilustruluĭ rĕposat şi nicĭ nu vom face o schiţă a vieţiĭ luĭ pline de activitate, de óre-ce lucrul acesta din urmă s'a făcut de alte organe de publicitate românescĭ, éră pentru a enumera serviciile aduse poporuluĭ nostru de un bărbat ca mult regretatul Ciparĭu ar fĭ de lipsă un studiŭ special, s'ar recere timp cu mult maĭ mult, decât ne stă nouĕ la dispositiune.

Ne vom mărginí a caracterisa în câte-va cuvinte persóna luĭ Ciparĭu, cu deosebire în ceea-ce privesce activitatea luĭ ca om al sciinţeĭ şi ca om al şcóleĭ, de óre-ce pe

aceste două terene ni se par meritele lui mai mari, mai împunătóre, și de óre-ce în prima linie noi, cari ne îndeletnicim cu cultivarea tinerimei și cu luminarea poporului, putem afla în persóna lui Cipariu un bogat isvor de învățături.

Trei însușiri de căpetenie împodobesc, după a nóstră părere, persóna ilustrului răposat, și acestea sûnt: *activitatea neîntreruptă*, *iubirea ferbinte față de némul său* și *modestia*.

Viața lui Cipariu nu a fost alt-ceva decât o lucrare continuă. Din anii junețiĭ până în ultimele ḑile ale vieții sale el a muncit mereŭ, a studiat, a căutat să înmulțéscă tot mai mult bogatul capital al cunoscințelor sale. Ori și cine a avut prilej a petrece câtă-va vreme în Blaj, a putut să afle, că locuința lui Cipariu este o bibliotecă întrégă, pe care marele învățat o consulta cu sêrguință, chiar și după-ce anii încărunțiseră cu totul crescetul sĕŭ.

Numai așa a putut Cipariu să ajungă acolo, unde a ajuns, numai așa a putut să devină el unul dintre cei dintâi învățați ai noștri și să'și facă un renume chiar și în strĕinătate.

Ceea-ce a însuflețit pe Cipariu în tóte lucrările sale, ceea-ce i-a oțĕlit puterile și i-a făcut munca așa de plăcută, a fost iubirea ferbinte, ce o nutria în peptul sĕŭ față de némul românesc, iubire, care s'a manifestat cu deosebire față de semnul cel mai distinctiv al națiunei nóstre, față de limba românéscă, „acest tesaur neprețuit,“ după cum o numesce dênsul în eminentul sĕŭ discurs ținut la înaugurarea Asociațiunei transilvane, „născut cu noi dela țîțele maicei nóstre, dulce ca sĕrutările măicuțelor, când ne aplecaŭ la sînul lor; tesaur mai scump decât viața; tesaur, care de l'am fi perdut, de l'am perde, de vom suferi vre odată, ca cineva cu puterea, aŭ cu înșelăciunea, aŭ cu momele să ni'l răpéscă din mânile nóstre, — atunci mai bine, mai bine să ne înghită pământul de vii, să ne adunăm la părinții noștri cu aceea mângăere, că nu am trădat

cea mai scumpă ereditate, fără de care nu am fi demni a ne mai numi fiii lor.“ Asupra acestui tesaur să îndreptară cu căldură privirile lui Cipariu; pentru desgroparea și curățirea lui întrebuință el tóte puterile sale sufletesci.

Astfel devenì el unul dintre cei dintâi cunoscători ai limbei românesci, astfel își câștigà el numele meritat, de cel dintâiu filolog al nostru.

Și cu tóte meritele sale, cu tóte distincțiunile, de care a fost făcut părtaș, cu tot renumele, de care să bucura, deșertăciunea, care pe alții îi orbesce cu totul, nu putù să pătrundă în nici un chip în inima lui Cipariu, ci el rămase în totdeuna și față cu ori și cine același: un devotat și modest lucrător pe câmpul culturei și sciinței românesci.

Iată cum a fost Cipariu, iată ce esemplu ne-a dat el prin viața lui.

Să căutăm cu toții a urma acestui esemplu, căci astfel vom venera în chipul cel mai potrivit memoria lui!

A. B.

Periódele educațiunei.

(Priviri generale).

Deși educațiunea este și trebue să fie o activitate permanentă, neîntreruptă, totuși ea are să se schimbe conform faselor de desvoltare, prin care trebue să trécă viața fisică și psychică a ori-cărui individ. Aceste fase de desvoltare sûnt cunoscute în pedagogie sub numele de: *periódе ale educațiunei.**)

*) Rare-ori dăm peste cuvinte, de care să se facă atâta abus în viața de tóte dilele, ca de cuvêntul »educațiune.« Fiindcă unul înțelege mai mult, altul mai puțin, aflu necesar a'mi da sémă înainte de tóte, ce înțeleg eŭ sub »educațiune.«

Trec peste derivarea cunoscută etimologică a cuvêntului, și amintesc numai, că de regulă unii atribuesc noțiunei »educațiune« o sferă mai largă, alții mai îngustă. În casul prim întră în sfera educațiunei tot, ce influințéză asupra individului, fie direct séŭ indirect, fie cu intențiune séŭ fără intențiune. O definițiune logică a cuvêntului luat în acest sens e fórte grea, pentru că e aprópe cu neputință a aduna tóte notele principale și secundare, care să pótă acoperí

Granițe ficse, determinate n'aŭ aceste perióde. Faptul, că mai tóte popórele culte aŭ considerat și consideră ca sfêrșitul copilărieĭ anul al 7-lea, al băieției*) anul al 14-lea, sĕ esplică prin împrejurarea, că în acest timp de regulă mai la toți copiíĭ și băieții se ivesc în viața lor fisică și psychică aprópe aceleași fenomene. Nu tot așa stă lucrul cu sfêrșitul junețiĭ, căci este sciut, că la unele popóre sĕ declară junii mai curênd maiorenĭ, la altele mai târdiŭ. După prof. Dr. Masius sfêrșitul junețiĭ nu sĕ póte hotărí, ca al copilărieĭ și băieției, din causă că în acéstă perióda

---

pe deplin sfera cuvêntuluĭ din cestiune. Acésta e educațiunea in sens impropriŭ.

Deși sfera »educațiuneĭ« în sens propriŭ e cu mult mai îngustă, totuși definițiunile pedagogilor difer fórte una de alta. Din grămada de definițiunĭ amintesc aicĭ numaĭ două, care mi sĕ par mai nimerite:

Beneke înțelege sub »educațiune«: »Influința intenționată din partea celor crescuți asupra tinerimeĭ spre a o ridica pe acésta la trépta mai înaltă de desvoltare, pe care staŭ ceĭ-ce înfluințézĕ.« Astfel Beneke în renumitul sĕŭ op: Erziehung und Unterrichtslehre.

Profesorul meŭ, Dr. Masius definesce educațiunea în următorul chip: »Influința cultivătóre a maiorenilor asupra minorenilor,« — die bildende Einwirkung der Mündigen auf die Unmündigen. — »Maiorén" și „minorén" nu sûnt luate aicĭ în sensul legilor politice, sub „maiorén" înțeleg pe cel educat, sub „minorén", pe cel needucat, care are prin urmare lipsă de educațiune. Aș fi tradus bucuros „mündig", cu „educat," dar nu e permis să obvină în definițiune cuvêntul, care e de definit.

Cercetând cu de-amĕnuntul amêndouĕ definițiunile, observăm: că celeĭ dintâiŭ îĭ lipsesce cuvêntul „cultivátor" (bildend), care nu e nicĭ-decum de prisos, căcĭ esistă influință, care nu cultivă de loc pe om; celeĭ d'al doilea îĭ lipsesce cuvêntul „intenționat" (absichtlich), care încă e neapĕrat de trebuința, căcĭ esistă influință și fără intenționne. Definițiunea completă a cuvêntuluĭ educațiune în sens propriŭ după părerea mea ar fi: „Influința cultivătóre și intenționată a maiorenilor asupra minorenilor."

Am folosit definițiunea profesoruluĭ meŭ, fiind mai scurtă. Germanul ar dice: „die bildende und absichtliche Einwirkung der Mündigen auf die Unmündigen." Astfel cred eŭ, că am esprimat tóte notele caracteristice, care acoper congruent sfera noțiuneĭ „educațiune" în sens propriŭ!

Acéstă educațiune începe — aicĭ sûnt cu totul de părerea profesoruluĭ meŭ — cu cel dintâiŭ moment de viață, și sĕ termină, îndată ce omul a devenit maiorén, îndată-ce influința altora asupra luĭ în caracterul eĭ a încetat d'a mai fi pedagogică. De periódele acesteĭ educațiunĭ va fi vorba în tractatul de față.

*) Pentru terminul german „Kind" voiŭ întrebuința cuvêntul „copil", pentru „Knabe" „băiat", pentru „Jüngling" „june," pentru „Kindheit" „copilărie," pentru „Knabenalter" „băeție" (deși nu prea e usitat la noĭ), pentru „Jünglingsalter" „junețe."

educaţiunea e „mai puţin legată de basa premiselor naturale,“ adecă stă mai puţin sub influinţa naturei, ca în periódele premergétóre!

Privind mai de aprópe desvoltarea individului, putem observa schimbări esenţiale în viaţa lui, care sè ivesc de regulă tot la 7 ani.

Aşa d. e. la 7 ani sè schimbă dinţii; la 14 ani sè ivesce pubertatea; la 21 ani ajunge individul o desvoltare aprópe completă etc. Sè pare, că acéstă împrejurare a îndemnat deja pe *Hypocrate* să afirme, că individul încétă d'a fi copil cu anul al 7-lea, băiat cu anul al 14-lea, flăcău cu anul al 21-lea şi june cu anul al 28-lea. *Cicero* deosebesce ca perióde ale etăţii: *pueritia* (copilăria), *adolescentia* (junéţea), *constans aetas* (etatea de bărbat) şi *senectus* (bétrâneţea). *Rousseau* distinge 4 perióde: a) Dela nascere —7 ani (anul nu-l hotărésce, dar sè póte afirma, că şi el încheie copilăria tot cu anul al 7-lea); b) Dela 7—12 ani; c) Dela 12—15 ani, şi d) dela 15 până la sfârşitul educaţiunei, séu până ce însóră pe Emil cu Sofia. — Dintre scriitorii mai noi *Beneke* deosebesce asemenea 4 perióde: a) Dela nascere —3 ani; b) Dela 3—7 ani; c) Dela 7—14 ani; d) Dela 14 ani până la sfârşitul educaţiunei. După cum vedem, numĕrul periódelor diferă.

Nu vréu să cercetez, întru cât are unul mai mult drept decât celălalt, constat numai, că ceî mai mulţi scriitorî disting numai 3 perióde, şi pe lângă acestea rĕmân şi eu. Aceste 3 perióde sûnt: copilăria, băieţia şi juneţea. Latinul le numia: *infantia*, *pueritia* şi *adolescentia*. Germanul le numesce: Die Kindheit, das Knabenalter u. das Jünglingsalter. In tóte limbile culte găsim terminî pentru aceste 3 perióde ale educaţiunei. — Voiu cerca în cele următóre a da o caracteristică generală a fie-căreia din ele.

*

Copilăria (infantia, Kindheit) sè caracteriséză prin fericita nesciinţă. Sûnt cunoscute ḑicerile latine: *sancta simplicitas, pietas infantum*. Cuvêntul „infans“ însuşi sè derivă dela: *fari non potest*, adecă nu póte vorbí cu pricepere. In acéstă periódă progresézá natura cu paşi gigantici; de aceea *educaţiunea fisică*, care începe cu primul moment de viaţă, jócă aicî rolul principal.

Familia are să îngrijéscă, ca corpul copiluluĭ să sĕ desvólte normal. Caracterul educaţiuneĭ e maĭ mult *negativ*, constă adecă în delăturarea orĭ-căror împrejurărĭ, care ar jignĭ desvoltarea corporală. Aşa d. e. e un păcat a înfăşa copilul în scutec, a'l pune într'un légăn îngust, unde abia îşĭ póte mişca mânile şi piciórele. Din capul loculuĭ trebue pus în pat şi deprins să dórmă nelegănat, şi cu deosebire nóptea 5—6 óre. Dr. Schaper în opul sĕu „Kinderpflege“ vorbesce de copiĭ, carĭ durmiaŭ regulat nóptea, fără să conturbe somnul mameĭ lor. Copiiĭ trebue deprinşĭ să sĕ culce de vreme: Ceĭ de 2—3 anĭ, după 6 ore, ceĭ de 5—6 anĭ după 7 ore, 8—9 anĭ după 8 ore, etc.

Sûnt mulţĭ părinţĭ, carĭ împedecă pe copil a striga, astupându-ĭ gura cu mâna, séŭ bătêndu-l, ca să tacă. Strigătul e cel dintâiŭ semn de viaţă; el promovéză desvoltarea plumânilor, de aceea nu trebue oprit. Copilul, când póte vorbí, încétă de sine a maĭ ţipa. Décă însă şi acum va plânge séŭ va ţipa, mama are să studieze plânsul copiluluĭ, căcĭ sunetele, ce le produce copilul, „sûnt numaĭ în aparenţă egale, de fapt însă esprimă tot, ce se petrece într'ênsul“ (Beneke).

Copilul plânge une-orĭ, fiind-că simte durere, alte-orĭ bucurie, bunăóră după-ce s'a săturat. In casul prim e bine să'l giugiulim; în casul al doilea să nu'l băgăm în sémă, séŭ să-ĭ atragem atenţiunea asupra lucrurilor de prin prejur.

Cu deosebire sĕ recomândă atenţiuneĭ părinţilor: *buna îngrijire de organele trupuluĭ, de piele, stomach şi plumânĭ.* Multele regulĭ, care trebue observate în decursul acesteĭ perióde, ar avé loc într'o caracteristică specială; de aceea mĕ mărginesc la cele amintite, aduse ca esemplu. Un copil bine educat, la sfêrşitul perióderĭ e sdravĕn, póte vorbí, umblă şi mănâncă; n'are însă nicĭ un sentiment, nicĭ o idee, numaĭ sensaţiunĭ: nicĭ nu simte că trăesce. „*Vivit, et est vitae nescius ipse suae.*“ Ovid. (Veḑĭ: Rousseau „Emile“). —

Băieţia (pueritia, das Knabenalter) sĕ caracteriséză prin consciinţa de sine; de aceea Latinul numia aniĭ aceştia: *anni intelligibiles, anni discretionis.*

Pe când în perioda primă educaţiunea a fost casnică,

familiară, în perioda a doua ia un caracter public. In per. I. a fost mai mult negativă, în per. II. și a III. ea este mai mult *positivă*. Să înțelege, că educațiunea fisică își continuă activitatea, care nu trebue să încete, cât trăesce omul. Deosebirea e, că ea cedéză rolul ei principal *educațiunei intelectuale*, deși la început trebue să mérgă mână în mână amêndouě. Educatorul are să îngrijéscă de cultivarea sensurilor, căci acestea sûnt de mare importanță pentru viața nóstră, deși nici chiar ad̂i nu li se dă atențiunea, ce o merită.*) — Educațiunea în acéstă periodă e ceva mai grea, căci acum e timpul, când încep a se arěta talentele și nizuințele băiatului. Educatorul trebue să fie cu necurmată atențiune asupra luĭ, cu deosebire, când copilul se jócă și se crede liber. Nicăiri, ca la jocuri, nu se pot observa așa de bine pornirile copilului. După-ce odată le-am cunoscut, trebue să ținem cont de ele în tot decursul educațiunei, altmintrelea am apucat un drum greșit.

Este sciut, că noi nu putem face din copil aceea, ce vrem, căci mai curênd ori mai târdiŭ natura se întórce la calea sa. Din acest punct de vedere jocurile copiilor și băieților sûnt de nespusă valóre pedagogică; e un pěcat dar, a le interdice totdéuna fără milă. Câte talente preţ̦ióse nu rěmân ascunse în năsip, séŭ de mai multe ori le îngrópă însuși educătorul, *pentru că deși are ochi, dar' nu póte vedé!*

Aici se vede necesitatea absolută a cunoscințelor psychologice pentru un pedagog!

Indrăsnesc a susține, că dela cunóscerea pornirilor copiluluĭ și dela buna lor aplicare atârnă tot succesul educațiunei.

Profesorul de aici, Dr. *Hoffmann* subîmparte acéstă periodă în următórele subperiode: *a)* Dela 7—8 ani băiatul devine consciŭ de sine și se distinge de celelalte obiecte din afară. Prin învěțământul întuitiv el își formézá representațiuni, întrebând de regulă: *Ce este* acésta și *cum* se chiamă? *b)* Dela 9—12 ani privesce obiectul intuițiunei mai de aprópe; aici se începe procesul abstracțiunei.

*) In »Țara nouă,« revistă sciențifică etc., redactată de D-l Ioan Nenițescu (Bucurescĭ), începênd cu Nr. 10 anul trecut, am publicat 3 articulĭ despre cultivarea sensurilor, în legătură cu părerile apostoluluĭ din Geneva.

c) Dela 12—14 ani întrébă: *Pentru ce este* așa și nu altmintrelea?.... *Spre ce scop* servesce? Cu un cuvênt vrea să cunóscă valórea și causa obiectului. Judecata își începe activitatea, care la început e reproductivă, mai târdiu productivă. Educațiunea intelectuală, resp. învățământul devine sistematic. E vorba mai mult de cultura spiritului, decât de a corpului. —

Cea mai grea din periodele educațiunei e *perioda junețiĭ* (adolescentia, das Iünglingsalter). Junele nu mai vrea să scie de autoritatea educatorului; „e un leŭ în frigurile sale", dice Rousseau. Pasiunile îĭ copleșesc nevinovata inimă; mintea lui încă necóptă nu le póte ține în frêŭ. Latinii numiaŭ etatea acésta: *mobilis aetas*, contractul dela *firmata aetas*.

Educătorul mai că nu mai are nicĭ o influință asupra tênĕrului; aicĭ simte el greutatea nobilei sale profesiuni. „Ulysse, o înțeleptule Ulysse — esclamă Rousseau — ține-te bine și bagă bine de sémă: porțile, pe care tu le-aĭ închis cu atâta îngrigire, sûnt deschise; vênturile sûnt deslegate; nu părăsí nicĭ un moment cârma, séŭ totul e perdut!... Acésta e a doua nascere. Acum sĕ nasce omul într'adevĕr pentru viață; nimic omenesc nu-ĭ e strein!"

Rolul principal în acéstă periodă îl jócă educațiunea *morală*. E vorba de *nobilitarea inimeĭ, de formarea caracteruluĭ!*

Societatea esercită asupra juneluĭ nostru o nespusă înfluință, de aceea ea trebue bine alésă. Amiciția și mila, cu care stă în strênsă legătură binefacerea etc., sûnt cele dintâiŭ sentimente, pentru care e el accessibil, de aceea aceste sentimente trebuesc bine cultivate.

Tatăl și mama nu mai sûnt guvernatoriĭ tênĕruluĭ, ci trebue să-ĭ fie ceĭ mai sinceri prietini. Dacă aŭ avut eĭ când-va lipsă de precauțiune, apoĭ aŭ acum, cu deosebire în dictarea pedepselor.

Uniĭ pedagogĭ sûnt de ideie, că timpul juneții e cel mai nepotrivit pentru călĕtoríĭ în lumea mare, fiind-că tênĕrul e ușor de sedus. Din contră cred alțiĭ, că călĕtoríile sûnt fórte de recomandat tinerilor, sĕ înțelege în societatea unuĭ om matur, bunăóră ca Telemac însoțit de Mentor. Acum e timpul, când junele își póte însușí cea mai prețiósă sciință: *sciința vieții*! In cas de pĕcătuire ju-

nimea e tractată și merită a fi tractată cu cruțare, căci „etatea ei e aceea a compătimirei, îndurărei și generosității“ (Rousseau). Iată cum o caracterisézá și altă péná măiastră, péna lui Fénélon în „Télémaque“: „Juneța e o etate, în care omul n'are nici prevedere pentru viitor, nici esperiență din trecut, nici moderațiune pentru present,“ — tot atâtea motive, care îndreptățesc tractarea cu cruțare a tinerilor neesperți.

Ocupațiunea seriósă cu studiul, precumpénire, moderațiune, abnegațiune, etc. sûnt receptele junelui. Cel mai puternic sprijin al junimei în timpul nostru materialistic e: *idealismul*. Interesul de sciință, de națiune etc. cu un cuvênt interesele superióre omenesci trebue atât de bine cultivate, încât acestea sa-i absórbă tótă ocupațiunea, și astfel să nu-i mai rémână timp pentru alte interese înferióre.

*

Astfel am trecut cu individul prin tóte trei periódele educațiunei. Mi-am dat silința a caracterisa fie-care din aceste periódе, fără de a avé pretensiunea a fi fácut o caracteristică perfectă. Tractatul meu e mai mult o schiță pedagogică. Am sulevat cu alte cuvinte aceea, ce mi s'a părut mai bătător la ochi în fie-care periódă. Astfel am accentuat, că educațiunea fisică după părerea mea jócă rolul séu cu deosebire în per. I; educațiunea intelectuală în per. II., și cea morală în per. III.

Să fiu bine înțeles. Nu vréu să dic, că educațiunea intelectuală începe numai cu anul al 7-lea, cea morală numai cu anul al 14-lea etc. Nu mult după cea fisică încep și celelalte două activitatea lor și în tot decursul munceï sé întregesc, sé completézá și sé amestecă una într'alta, în tocmai ca firele unei pélării de paie.

Astfel rémâne educațiunea o activitate rotundă, întrégă și permanentă, al cărei obiect e omul întreg întreguț. Ea sé termină cu maiorenitatea acestuia. De aici înainte omul are să sé educe pe sine însuși, ne mai fiind accesibil pentru o influință pedagogică din partea altora. Acum a venit timpul, când orî și care individ „*educat gata*“ are sfânta datorință de a folosí tóte puterile sale fisice, intelectuale și morale spre binele națiunei și în interesul omenimei întregi.

Lipsca, Septemvre 1887. *Vasile Saftu.*

Şcólele Normale (pedagogice) din Germania.

Din »Raportul« d-luĭ *Vasile Mândreanu**)

In Germania dăscălia, socotită ca artă, sĕ învaţă în Seminarele-Pedagogice, împreunat fie-care cu câte o şcólă de aplicaţie.

Pentru primirea candidaţilor în şcólele normale nu sĕ cere un numĕr anumit de clase gimnasiale séŭ reale, ci o cantitate anumită de cunoscinţe şi o îndemânare óre-care în scriere, desemn, musică şi gimnastică.

Cunoscinţele acestea şi le pot câştiga candidaţiĭ pela învĕţătorĭ particularĭ, în institute private şi în preparandiile regescĭ.

Pregătirea pela învĕţătorĭ particularĭ sĕ permite, pentru-ca să nu sĕ pérdă un numĕr însemnat de puterĭ din causă că mulţĭ sûnt sĕracĭ şi nu pot cerceta un institut privat séŭ o preparandie regéscă.

Mĕsura acésta o aflu cât sĕ póte de practică. Prin sate uniĭ şcolarĭ daŭ dovedĭ de o deosebită destoinicie în a conduce pe şcolariĭ lor. Invĕţătorul observă acéstă înclinare; s'a ajutat de el în conducerea şcoliĭ; prevede, că din băĕtul-acela póte să ésă un învĕţător harnic; îl îndémnă să sĕ pregătéscă pentru cariera de învĕţător şi fiind-că nu are mijlóce să între în vre-un institut saŭ în vr'o preparandie regéscă, să învoesce cu învĕţătorul să-l pregătéscă dînsul pentru primirea în şcóla normală.

In chipul acesta Şcólele-Normale primesc elevĭ cu înclinărĭ firescĭ pentru dăscălie.

Preparandiile private sûnt întreţinute de comune séŭ de preoţĭ şi învĕţătorĭ asociaţĭ. Comunele saŭ asociaţiĭ trebue să dovedéscă, că dispun de mijlócele materiale şi de puterile didactice, cerute la înfiinţarea uneĭ preparandĭĭ.

In Prusia sĕ află vr'o 50 de preparandĭĭ private.

Preparandiile regescĭ sûnt institute susţinute de stat. Chemarea lor e a pregătí candidaţĭ pentru şcólele normale. Cursul lor e de doĭ anĭ. Când sĕ vede, că un elev nu e destul de bine pregătit, maĭ rĕmâne un an în preparandie.

In şcólele normale din Prusia rar sĕ întêmplă să între vr'un candidat fără înclinărĭ firescĭ spre dăscălie. In decursul celor doĭ anĭ de preparandie, dăcă se vede, că unul nu are însuşirile cerute, i sĕ dă sfatul să părăséscă institutul şi să sĕ apuce de altă meserie.

Primirea candidaţilor în Şcólele-Normale: La fie-care Seminar-

*) Vedĭ »Bibliografie.«

Pedagogic înainte de începerea anului să țină un esamen de primire. Termenul să face cunoscut de consiliul școlar provincial.

Candidații aŭ să dovedéscă, că până acum aŭ dus o viéță nepătată, că sûnt sănětoși, că dispun de mijlócele pentru întreținerea lor și că aŭ ajuns la etatea prescrisă.

La întrarea în școla normală candidatul trebue să fí ajuns la vêrsta de 17 aní și să nu fí trecut peste 24. Consiliul școlar însă, póte să priméscă candidați și maí în vêrstă, dacă n'are nimic de obiectat asupra persónei și vieții lor de până acum.

Candidații să visitéză de noŭ de medicul institutului, și numaí décă sûnt pe depiin sănětoși să admit la esamenul de primire.

Candidații să esaminéză de profesorií școleí normale sub președința unuí comisar al consiliului școlar provincial. La acest esamen pot să asiste inspectorií școlarí și directorií de preparandíi.

Esamenul să face în scris și oral. La esamenul în scris candidatul are să lucreze o temă alésă din cercul séŭ de întuițiune și să rěspundă — tot în scris — la un numěr de întrebărí din diferitele obiecte de esaminat. Intrebările sûnt alcătuite așa, ca rěspunsurile să fie cât să póte de scurte și să nu céră maí mult de 2—3 minute.

Comisiunea, în urma lucrărilor în scris, póte să respingă pe candidat dela esamenul oral.

Fie-care profesor esaminéză din obiectul, care-'l predă dînsul în școla normală.

Esamenul, încât e posibil, să ține înaintea întregului corp profesoral; alt-cum să formézĕ atâtea grupe, câtí esaminatorí sûnt; la cas însă de părerí diferite, candidatul să maí esaminéză încă odată în fața tuturor profesorilor din obiectul, în care să pare prea slab.

La adunarea notelor, rubricile de căpetenie sûnt: 1) religiunea, 2) limba germană, 3) aritmetica și geometria, 4) musica, 5) realia și istoria.

Candidatul cu notă neîndestulitóre la vre-una din aceste 5 rubricí să respinge, décă cum-va din rěspunsurile la cele-l'alte obiecte nu să póte prevedé, că el va fí în stare să suplinéscă lacuna acésta. Nota neîndestulitóre din musică, provenită din lipsă de aud musical, nu împedecă primirea.

La esamenul de primire candidații aŭ să arăte următórele cunoscințe și desterități:

1. *Religiunea:* Cunóscerea istorieí biblice a testamentului vechiŭ și noŭ și a locurilor, unde s'aŭ petrecute venimentele. Isto-

riórele mai însemnate biblice se istorisesc cu cuvintele din biblie și să dă séma de cuprinsul lor religios și moral. Cuprinsul catechismului prescris pentru școlele normale. Recitarea celor mai însemnate citate din st. scriptură, relative la cele 10 porunci, la simbolul credinții și la cererile din „Tatăl nostru.“ Candidatul să cunóscă în mod general cuprinsul fie-căreĭ cărți din st. scriptură și mai pe larg cartea I a lui Moise, psalmiĭ, cele 4 evangelii și faptele apostolilor. Momentele mai însemnate din istoria reformațiuniĭ și 20 de cântări bisericescĭ, recitate cu întonare și esprimare deslușită, și să-și pótă da séma de autoriĭ lor.

2. *Limba germană:* Partea analitică și sintactică a gramaticeĭ. Regulele se dovedesc prin sentințe și propositiuni alese din scrierile poeților și prosatorilor germani. Cetire deslușită, logică și curentă; candidatul să-și pótă da séma despre cele cetite și să analiseze propositiunile. Să cunóscă genurile de căpetenie ale poesieĭ cu probe din clasiciĭ germani; recitarea unor poesiĭ narative de Schiller, Uhland etc. acomodate priceperiĭ lor; scriere ortografică și gramaticală; canditatul să fie în stare a face o compositiune, dându-i-se materia din cercul intuițiuniĭ luĭ.

3. *Aritmetica:* Indemânare și siguranță în socotéla din cap și pe tablă: cele patru speciĭ cu numeri întregĭ și fracțiuni comune și decimale, regula de treĭ, dobânda, scomptul, asociațiunea, amestecăturĭ și aliage; operațiunile elementare algebraice. Temele aŭ să le resolveze eĭ de sine cu siguranță și iute, așa ca să se vadă, că aŭ pătruns motivele procedurii.

4. *Geometria*: Elementele planimetrieĭ; socotirea suprafețelor și a spațiuluĭ.

5. *Geografia:* Cunóscerea în mod general a celor 5 continente și oceane, mai de aprópe Europa și în special Germania. Elemente din geografia matematică.

6. *Istoria:* Momentele mai însemnate din istoria veche, d. e. résboiul troian, résbóiele persice, înflorirea Greciei, zidirea Romeĭ, regiĭ, alungarea Tarquinilor, Galiĭ, résbóiele punice etc. Creștinismul și lățirea luĭ, emigrarea popórelor; cunóscerea mai de-amĕnuntul a persónelor și evenimentelor mai însemnate din istoria Germanieĭ până în timpurile de față. Tóte acestea în mod biografic.

7. *Sciințele naturale:* Cele treĭ regne după tipurile și familiile cele mai marcante. Cunóscerea plantelor cultivate și a celor veninóse, fauna și flora patrieĭ. Fenomenele mai însemnate fisice și elementele chimieĭ, învĕțate prin esperimente.

8. *Scrierea:* Desteritate în scriere caligrafiică și cu creta

pe tablă. Candidatul în scrierile sale să aibă o scrisóre citéță, curată și regulată.

9. *Desemnul:* Desemnul cu mâna liberă și cel linear;

10. *Musica:* Două-decĭ de cântărĭ bisericescĭ și poporale din cele prescrise pentru școlă. Cântarea să fie bine întonată, să observe tactul și să sĕ esprime corect. Să sĕ fĭ deprins a cânta de pe note coruri ușóre și cântece poporale. La pian să fĭ studiat tóte scările în Dur și Mol; să cânte unele bucățĭ fără note, ér unele compositiĭ ușóre de pe note. Pe violină să esecute scările maĭ usitate în Dur și Mol cu timp moderat. Coruri și cântărĭ poporale fără note. Din musica generală e destul cunóscerea diferitelor cheĭ, tacte și tonurĭ; esplicarea cuvintelor streine și însemnările de tempo.

11. *Gimnastica*: Candidatul are să esecute tóte esercițiile gimnastice prescrise pentru școlele primare.

Inzestrațĭ cu cunoscințele și desteritățile acestea candidațiĭ intră în școla normală, care are un curs de treĭ anĭ și e împreunată cu o școlă de aplicație cu maĭ multe clase și una cu o clasă.

Chemarea claseĭ I a școleĭ normale e a aduce pe elevĭ pregătițĭ în diferite locurĭ la acelașĭ grad de cunoscințe și desteritățĭ, a'ĭ învĕța să-și pue în ordine cunoscințele, să le întregéscă și sĕ le reproducă eĭ de sine. Normaliștiĭ din clasa I n'aŭ nimic de a face cu școla de aplicație.

In clasa II a școleĭ normale învață ceea-ce aŭ să predea maĭ târdiŭ. Asistă în școla de aplicație la lecțiile profesorilor. Fac acestora unele servicĭĭ maĭ cu sémă între pause și sĕ încércă la lecțiĭ de probă.

In clasa III, terminându-sĕ îndrumările, li sĕ arată calea pentru cultura lor ulterióră, predaŭ unele obiecte în școla de aplicație sub conducerea și privegherea profesorilor școleĭ normale și a profesoruluĭ ordinar din școla de aplicație.

Fie-care normalist are să predea în școla de aplicație dela 6—10 óre pe sĕptĕmână. Nicĭ unul nu ese din institut fără să i sĕ fĭ dat ocasiune a preda în școla de aplicație: religiunea, aritmetica, limba germană, cântarea și vr'unul din celelalte obiecte de învĕțĕmênt. De aceea în decursul anuluĭ obiectele de predat în școla de aplicație sĕ împart între normaliștĭ de treĭ orĭ.

La schimbarea normaliștilor sĕ ține un fel de esamen, fiind de față profesoriĭ și normaliștiĭ, carĭ aŭ să priméscă orele la obiectele respective.

Materialul percurs în fie-care sĕptĕmână sĕ notéză în jurnalul claseĭ spre a serví ca punct de mânecare atât la revisiunile estra-ordinare, cât și la esamenele semestrale.

La sfârșitul fie-căruĭ semestru sĕ fac esamene din tóte obiectele de învĕțământ, la care sûnt obligațĭ să asiste toțĭ profesoriĭ.

La sfârșitul anuluĭ normaliștiĭ se promovézĕ în cursul următor. Față cu cel nepromovat sĕ propune consiliuluĭ școlar provincial delăturarea luĭ din institut; ér décă nu e el de vină, i sĕ permite să repeteze clasa.

Clasa I și a II are câte 24, clasa III câte 14 óre pe sĕptĕmână, afară de obiectele technice și de cele facultative.

Obiectele din școlele primare, precum și pedagogia sûnt obligate pentru toțĭ eleviĭ.

Asupra dispensăriĭ unuĭ elev dela organe (Orgel) séŭ altă ramură de musică hotărĕsce conferința.

Limba francesă, englesă și latină sûnt facultative. La obiectele acestea, cel care nu le-a maĭ învĕțat, póte lua parte în mod escepțional numaĭ décă e înzestrat cu un talent deosebit. De regulă se alege limba francesă.

Instrucțiunea, ce o primesc normaliștiĭ, are să fia în forma eĭ un model pentru eĭ. Sĕ cere corectitate atât dela profesor la predare, cât și dela eleviĭ la reproducerea în scris și oral a materialuluĭ predat.

Dictarea și luarea de notițe în decursul lecțiuniĭ nu e permisă.

Pentru fie-care obiect de învĕțământ eleviĭ aŭ câte un manual pe scurt.

La predare li sĕ arată și metoda, de care aŭ să sĕ foleséscă maĭ târdiŭ și sĕ stăruesce ca fie-care sĕ o pĕtrundă.

Pentru înaintarea învĕțământuluĭ fie-care școlă normală are o bibliotecă, un cabinet de fisică, un laborator de chimie și aparatele cele maĭ bune de învĕțământ.

La înființarea bibliotecilor direcțiunile sûnt îndrumate a sĕ îngrijí atât de trebuințele profesorilor, cât și de ale școlarilor.

Bibliotecile normaliștilor sûnt înzestrate cu cărțĭ, menite a le procura o distragere și a le întregí cunoscințele. Din clasiciĭ germanĭ sĕ aleg cu deosebire ceĭ maĭ accesibilĭ pentru eĭ și ceĭ carĭ contribue la cultivarea lor, conform scopuluĭ urmărit de școla normală. Scrierile celor maĭ renumițĭ pedagogĭ din cele 3 secule din urmă în felul cum sûnt colecțiunile luĭ Carol Richter. Scrierĭ menite pentru tinerime dela cele dintâiŭ încercărĭ, începênd din timpul filantropilor până astădĭ. Modele de scrierĭ poporale, istoria universală, istoria patrieĭ, istoria culturеĭ etc.

Cetirea privată a normaliștilor sĕ face după un plan regulat și sĕ controléză în clasă de profesorĭ.

Intre mai multe scrieri de acelaşi fel elevii pot să-şi alégă. Obligate sûnt numai scrierile, de care sĕ folosesc la învĕţământ, precum sûnt d. e. Mina von Barnhelm a luĭ Lessing, Wallenstein a luĭ Schiller, Hermann şi Dorothea a luĭ Göthe, Lienhard şi Getruda a luĭ Pestalozzi.

Normaliştiĭ sûnt îndemnaţi a forma cercurĭ de lectură şi anume Sâmbătă séra, deprinderĭ musicale şi escursiunĭ botanice.

In fie-care lună o ḑi întrégă nu sĕ ţin lecţiĭ spre a li sĕ da elevilor ocasiune a lucra eĭ de sine; sĕ caută însĕ ca în ḑiua aceea să nu fie împedecaţi prin alte lucrărĭ.

La împărţirea orelor sĕ îngrijesce, ca normaliştiĭ prin ocupaţiunea lor din şcóla de aplicaţie să nu fie scurtaţi dela celelalte studiĭ.

Orele claseĭ a III şi în parte ale celeĭ de a II-a sĕ pun atuncĭ, când nu sĕ ţin lecţiĭ în şcóla de aplicaţie.

Planul de învĕţământ şi-l face fie care şcólă normală, acomodându-sĕ împrejurărilor eĭ locale. Are însă să fie aprobat de ministeriŭ, ca şi cărţile didactice.

Non omnis moriar.

La mormêntul luĭ **T. Cipariu.**

Clădit-aŭ Greciĭ dóră cetăţi de fală pline
Şi temple marĭ şi ziduri ciclopice-aŭ zidit,
Dér' tótă măestria clădirilor heline,
Columnele de marmur şi templele divine
De mult s'aŭ năruit.

Trăiesc numaĭ imaginĭ, hrănite de-amintirea
Condeiuluĭ istoric, ca vis numaĭ trăiesc:
Dér' cine póte ḑice, că le-a perit mărirea?
Ce cap va fi 'nděrětnic să nege nemurirea
Poporuluĭ grecesc?

Nu muriĭ ţîn pe-o gintă, căcĭ muriĭ pot să cadă;
Nu ómeniĭ fac némul, căcĭ eĭ se nasc şi mor:
Bărbaţiĭ numaĭ pórtă putere şi dovadă,
Dér' nu prin fer şi lance, eĭ nu învíng prin spadă,
Ci 'nving cu mintea lor.

Sĕ nasc, avênd în suflet marĭ, nobile destinurĭ;
Trăiesc, ca să creeze, şi trec ca nisce regĭ,
Umplênd a lumeĭ goluri, golind a măriĭ plinurĭ,
Eĭ mor deplânşi de-o gintă, şi chiar să móră 'n chinurĭ,
Nicĭ când nu mor întregĭ!

Aceia sûnt bărbaţiĭ, carĭ pot s'alunge noriĭ
Naţiunilor uitate prin nópte şi sub fier,
Bărbaţi superbĭ, carĭ pórtă menirile-Aurorii,
Aŭ larg avênt de vultur şi 'n şir, ca şi cocorii,
Eĭ foc fără diu cer.

Oh, sfânt şi 'nalt e darul, când orĭ la care némurĭ
Trăiesc bărbaţi cu suflet, cum nouĕ nĭ-a trăit
Cipariu, căruntul duce, purtând a limbeĭ flamurĭ,
Cătând să lămuréscă prin viĭ şi mândre lamurĭ
Un graiŭ îmbĕtrânit.

Căcĭ l'a trimis Geniul luminiĭ, să'şĭ unéscă
Puterea cu-ale altor bărbaţi cu suflet plin:
Să caute şi să afle, să frâng'a lumeĭ mască,
Întregĭ să ne redee şi ér' să ne renască
Prin graiŭ dela Quirin

Şi acum rĕsună tonurĭ lugubre 'n tot de-a latul
Pământurilor, unde un graiŭ găsescĭ şi-un port,
Că varsă lacrimĭ şipot tot colţul şi tot satul,
Că gem la grópă flamurĭ cernite, că bărbatul
Naţiuniĭ dórme mort!

Gândirea luĭ, aprinsă de-a némuluĭ iubire,
Aḑĭ dórme 'n gliĭ şi dórme întreg avêntul luĭ!
Cipariu, carele caută prin vécurĭ de-amintire
O limbă românéscă şi-a limbeĭ nóstre fire,
Cipariu de-acuma nu-ĭ!

E mort Cipariu? Voĭ spuneţi, că-ĭ mort? Dér' óre póte
Să móră omul, care dă vieţi, care-ĭ trimis?
Nu-ĭ mort! În miĭ de piepturĭ, în piepturile tóte,
Trăiesc el de-a pururĭ; nicĭ mórtea nu nĭ'l scóte
Din piept, unde ni-e scris!

Treĭ scândurĭ şi-o movilă de gliĭ nu pot s'ascundă
Pe-un om iubit de-o lume, pe-un om de fapte marĭ!
Un ném întreg, ce plânge, stă gata să rĕspundă,
Că 'n véc va recunósce cu-o inimă profundă
Pe marele Cipariu!

(Tribuna).

George Coşbuc.

Bibliografie.

Raport asupra școlelor normale din Germania presentat d-luĭ ministru al instrucțiuneĭ publice și al cultelor în 25 Noembre 1886 de *Vasile Mândreanu*, profesor la școla normală de institutorĭ din Bucurescĭ. Bucurescĭ, impr. statuluĭ, 1887. O broșură în 8° cu 64 pag. — Intre bărbațiĭ, carĭ aŭ fost trimișĭ în anul trecut de cătrĕ d-l ministru de culte și instrucțiune din România Dimitrie Sturdza, ca să studieze organisațiunea școlelor din străinătate, a fost și d-l V. Mândreanu, o putere didactică cunoscută în modul cel maĭ favorabil și la noĭ. ceĭ de sub coróna S-tuluĭ Stefan. D-l Mândreanu a fost însărcinat în deosebĭ să studieze alcătuirea școlelor normale (pedagogice) din Germania, spre care scop dênsul a și visitat în timp de douĕ lunĭ maĭ multe din școlele normale din ducatele saxone, precum și pedagogiul Franke din Halle. Resultatele acestor visitațiunĭ le-a espus dênsul trimițĕtoruluĭ sĕŭ și publiculuĭ cetitor român în lucrarea, despre care e vorba și care cuprinde următórele capitole: 1) Privire istorică; 2) Școlele normale actuale; 3) Esamenele de învĕțător, și 4) Imbunătățirĭ relative la școlele nóstre normale. — De óre-ce materialul scrierei în cestiune interesézĕ în deosebĭ pe cetitoriĭ fóeĭ nóstre, ne-am permis a reproduce dintr'ênsul în numĕrul de față o parte din capitolul „Școlele normale actuale," și anume partea aceea, care arată în genere întocmirea școlelor pedagogice germane de astădĭ.

Fisica pentru școlele poporale de *Dionisie Făgărășan*, profesor. Cu 74 ilustrațiunĭ intercalate în tecst. Brașov, 1888. Editura luĭ H. Zeidner (tipogr. archidiecesană în Sibiiŭ). Prețul unuĭ esemplar brosat 40 cr. — Din paginile reproduse în numĕrul trecut al acesteĭ foĭ din manualul în cestiune s'a putut vedé, cum înțelege d-l Făgărășan tractarea Fisiceĭ în școlele poporale și cum procede dênsul la espunerea materialuluĭ destinat pentru aceste școle. Dênsul arată maĭ întâiŭ câte-va esperimente, din care școlarul póte deduce cu înlesnire legea, pe care învĕțătorul voiesce să i-o facă cunoscută, după aceea citézĕ însăși acéstă lege, și în fine espune deosebitele fenomene, ce se întâmplă în viața practică pe basa legeĭ învĕțate. Calea acésta este recunoscută ca cea maĭ naturală, și de aceea nu ne îndoim, că d-niĭ învĕțătorĭ vor da atențiunea cuvenită cărțiĭ d-luĭ Făgărășan și o vor folosí în școlele dênșilor, deși din causa tractăriĭ amĕnunțite ea a eșit cam voluminósă. „Prin acésta însă," dice d-l autor în prefață, „lucrul d-lor învĕțătorĭ nu s'a îngreuiat, ci din contră s'a ușurat, fiind-că află în carte tot materialul de lipsă la propunere."

Istoria patriei și elemente din istoria universală, tractată după metodul biografic în două cursuri concentrice pentru școlele poporale române de *Ión Dariu*, învățător la școlele centrale române din Brașov și membru al mai multor corporațiuni. Cu portretele mai multor regenți și bărbați alești. Brașov, 1888. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu (tipogr. archidiecesană în Sibiiu). — D-l I. Dariu își împarte cărticica sa de istorie în două părți; partea dintâiu, destinată pentru anul al cincelea de școlă cuprinde aprópe 30 biografii mai cu sémă din istoria patriei, éră partea a doua, destinată pentru anul al șaselea și pentru școla de repetiție, conține, conform planului ministerial și normativului pentru școlele române gr. or. din archidiecesă, un curs prescurtat din istoria universală și din istoria patriei. Din istoria universală mai mare atențiune s'a dat istoriei Grecilor și Romanilor, în care s'au întrețesut mai multe biografii. Biografiile, după cât am putut observa, sûnt scrise într'un mod ușor de înțeles pentru copii și într'un stil destul de atrăgĕtor. Nu puțin interes vor deștepta în elevi deosebitele ilustrațiuni, ce sûnt intercalate în tecst, și care sûnt mai tóte bine reușite. Prețul unui esemplar broșat este 20 cr., éră legat 25 cr.

Elemente de Fisică pentru școlele poporale de *Ión Dariu*, învĕțător la școlele centrale române din Brașov și membru al mai multor corporațiuni. Cu mai multe figuri intercalate în tecst. Brașov, 1888. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu (tipogr. archidiecesană în Sibiiu). Prețul unui esemplar legat 30 cr. — D-l Dariu a alcătuit cartea sa pe basa unei îndelungate esperiențe învĕțătorescĕ. Principiile, pe care le urmăresce dênsul, sûnt în cât-va arĕtate în cele două lecțiuni practice din fisică publicate în N-rii 2 și 6 ai acestei foi. Și dênsul pornesce tot dela esperimente, nu dă însă acestora desvoltarea, care le-o dă d-l Făgărășan în „Fisica“ sa, din care causă manualul în cestiune nu a eșit așa voluminos ca al d-lui Făgărășan, ceea-ce în unele privințe s'ar puté considera ca un avantagiu. — Nu ar fi de rĕu, când vre-unul dintre d-nii învĕțători s'ar îndemna a face o asemănare mai amĕnunțită între aceste două manuale de fisică. Celui ce ar voi să facă lucrul acesta, i-am pune bucuros la îndemână câte un esemplar din manualele în cestiune.

5. **Gramatică latină** pentru clasa I și II gimnasială, prelucrată după sistemul lui H. Perthes de *Paul Budiu*, profesor gimnasial, în colaborare cu *Ștefan Iosif*, director și profesor, și *Andreiu Bârseanu*, profesor. Brașov, 1887. Editura librăriei H. Zeidner

(tip. Alexi). Prețul unuĭ esemplar 35 cr. — In legătură cu acéstă gramatică a apărut: **Carte de cetire latină** pentru clasa I. gimnasială, prelucrată după sistemul luĭ H. Perthes de *P. Budiu* în colaborare cu *Stefan Iosif* și *A. Bârseanu,* éră în ḑilele acestea va apăré și *Vocabularul* la cartea de cetire latină pentru cl. I gimnasială. Prețul acestor două cărți este 1 fl. — Sistemul luĭ Perthes este cunoscut prin modul practic, în care tractéză regulile gramaticeĭ latine, și prin esercițiile acomodate și instructive din tóte punctele de vedere, prin care cércă a ficsa aceste regulĭ în memoria elevilor. Amintire despre acest sistem s'a făcut și în N-rul 7 din anul trecut al acesteĭ foĭ în articulul „Propunerea limbilor clasice în gimnasiŭ.

Statutele societățiĭ „Școla nouă“ din plasele Argeș și Nucșóra. Pitescĭ, 1887. Tip. G. Poppescu. — Scopul acesteĭ societățĭ este educațiunea culturală a membrilor eĭ. Societatea va tinde spre îndeplinirea scopuluĭ sĕŭ prin înființarea uneĭ bibliotecĭ, prin înființarea unuĭ cabinet de lectură, prin ținerea de conferențe instructive morale și utilitare, și în fine prin cursurĭ cu adulțiĭ. Comitetul acesteĭ societățĭ, compuse maĭ cu sémă din învĕțătorĭ, apeléză la autoriĭ românĭ, ca să-ĭ vie într'ajutor, donând societățiĭ câte un esemplar din scrierile lor. Cărțile, precum și orĭ-ce alte ofrande sĕ vor trimite pe adresa d-luĭ L. Paul, secretarul societățiĭ, comuna Domnescĭ, distr. Muscel. — Sperăm, că acest apel nu va rĕmâné neluat în băgare de sémă.

Diverse.

Adunarea generală a „Reuniuneĭ învĕțătorilor rom. gr. or. din Districtul X,“ ținută la Brașov în ḑilele de 24, 25 și 26 August a. c. st. v. — **Ședința I.** După săvârșirea serviciuluĭ divin și invocarea Duhuluĭ Sânt, celebrată în biserica St. Nicolae din Scheiŭ sub conducerea Rev. Sale d-luĭ protopresb. I. Petric, adunându-sĕ membri Reuniuneĭ într'un numĕr fórte frumos în sala de desemn a gimnasiuluĭ român, președintele, d-l Stefan Iosif, deschide ședința la $10^1/_4$ óre a. m. printr'un cuvênt acomodat, în care arată fasele, prin care a trecut acéstă Reuniune și în care constată, că ea progreséză în mod îmbucurător. Intre dovedile aduse pentru acésta dênsul numĕră cu plăcere și editarea și susținerea organuluĭ de publicitate *„Școla și familia.“* Intre agendele de interes general petrecute în acéstă ședință amintim următórele: a) Adunarea, considerând meritele ilustruluĭ literat T. Cipariu, pre-

ședinte al „Asociațiuneĭ transilvane pentru cultura și literatura poporuluĭ român“ în decurs de maĭ mulțĭ anĭ, decide a sĕ trimite comitetuluĭ central al Asociațiuneĭ o depeșă, în care să sĕ arăte simțĕmintele de condolență ale tuturor învĕțătorilor din districtul X., pentru pierderea acestuĭ meritat bărbat. b) Sĕ cetesce raportul comitetuluĭ central al Reuniuneĭ despre activitatea sa în decursul anuluĭ administrativ espirat, care sĕ ia la cunoscință și sĕ încrede uneĭ comisiunĭ spre censurare și opinare la timpul sĕŭ.

Ședința II. Dintre agendele din acéstă ședință amintim: a) Cetirea raportuluĭ cassieruluĭ despre averea Reuniuneĭ. Din acest raport sĕ vede, că averea Reuniuneĭ constă de present din următórele sume:

a) Banĭ gata	37 fl.	67 cr.
b) Obligațiunĭ și depunerĭ	1119 fl.	53 cr.
c) Restanțe de tacse	282 fl	— —
d) Restanțe dela abonenții fóeĭ „Școla și Fam.“	263 fl.	85 cr.
e) Interese restante	8 fl.	58 cr.
Cu totul . . .	1711 fl.	63 cr.

b) Raportul bibliotecaruluĭ, din care sĕ vede, că biblioteca Reuniuneĭ constă de present din 138 opurĭ cu deosebire de cuprins pedagogic, și din maĭ multe foĭ periodice, parte cumpĕrate pe spesele Reuniuneĭ, parte primite în schimb pentru fóia „Școla și Familia.“ c) Raportul despre starea materială a foiĭ „Școla și Familia“ până la 22 Aug. 1887. Pentru fiecare din aceste rapórte sĕ alege câte o comisiune spre censurare. d) Un obiect de cel maĭ mare interes pentru ceĭ presenți fù disertațiunea ținută de părintele *Ión Broșu*: „*Metodica specială a limbeĭ maghiare în școlele poporale române.*“ Acésta disertațiune este ascultată de adunare cu încordată atențiune, aducêndu-i-sĕ disertantuluĭ urărĭ de „Să trăiaṣcă.“ Adunarea alege o comisiune, care luând de basă disertațiunea amintită, să sĕ ocupe cu întrebarea: „In ce an de școlă să sĕ încépă la noĭ propunerea limbeĭ maghiare, și câtă materie să sĕ propună în fiecare an de școlă?“, cu însărcinarea de a refera apoĭ într'una din ședințele viitóre. e) Sĕ cetesce raportul special al comitetuluĭ central asupra temelor pertractate în Despărțĕminte: a) Descrierea feruluĭ“, prelegere practică pentru anĭ din urmă aĭ școleĭ primare, și b) „Cum sĕ facă învĕțătorul cunoscuțĭ pe elevĭ din anul I de școlă cu noțiunea propositiune; desfacerea propositiuneĭ în vorbe, silabe și sunete.“ Relativ la tema acésta din urmă sĕ cetesce lucrarea d-luĭ Iosif Maximilian și sĕ decide, ca autorul să fie învitat a o publica în organul Reuniuneĭ.

Ședința III. Obiectul cel mai principal al ședinței acesteia fù discutarea temeĭ propuse de M. Consistor: „Care este causa, pentru care grădinile școlare nu sĕ sporesc și pentru ce unii învĕțătorĭ, avênd pămênt pentru grădina de școlă, nu-l cultivă pentru instruirea școlarilor în grădinărit, și ce mĕsurĭ ar fi de luat pentru a sĕ da un avênt mai mare în instruirea acestuĭ ram folositor?“ După o lungă discusiune sĕ constată următórele cause împedecătóre: 1) Unii preoți nu trăiesc în bună înțelegere cu învĕțătoriĭ din parochiile lor și de aceea dênșiĭ nu desvóltă energia recerută în privința acésta. 2) Lipsesce o controlă conscienciósă. Pentru aceea sĕ propune a sĕ trimite câte un comisar din când în când, care să cerceteze fiecare comună și să relateze esact la locurile competente despre cele aflate. 3) Comitetele parochiale în frunte cu parochul în unele locurĭ nu daŭ cestiuneĭ grădinilor școlare atențiunea cuvenită din causa negligenții séŭ chiar din causa interesuluĭ, folosind locul destinat pentru grădina școlară, pentru trebuințe particulare. 4) Comitetele parochiale în unele locurĭ sûnt indolente față de cestiunea, despre care e vorba, și din causa nepriceperiĭ. Ceĭ chemați ar trebuí ca la ocasiunĭ binevenite să arăte poporuluĭ însemnătatea grădinilor școlare. 5) In multe locurĭ nu sĕ procură requisitele necesare pentru lucrarea grădineĭ, și învĕțătoriĭ, fiind slab salarisați, nu pot face asemenea cheltuelĭ pentru grădina școlară. 6) In unele locurĭ învĕțătoriĭ nu dispun de școlarĭ pe timpul lucrărilor din grădină, părinții îĭ opresc acasă pentru alte ocupațiunĭ, ér' absențiile nu sĕ esecutézĕ conscienție Relativ la acestea sĕ decide a sĕ ruga autoritățile confesionale, să dispună rigoros observarea legilor în vigóre și să reîmprospăteze ordinele emanate până acum în acéstă cestiune. In despărțĕmintele Reuniuneĭ să sĕ tracteze practic sciința horticultureĭ. Comitetele parochiale împreună cu oficiile parochiale să fie îndatorate a da învĕțătoruluĭ ajutorul recerut în privința acésta. Tot aceste oficiĭ să sĕ îngrijéscă, unde nu sûnt grădinĭ școlare, a procura un loc potrivit în comună spre scopul acesta.

Ședința IV. Una dintre agendele cele mai de căpetenie petrecute în acéstă ședință fù discutarea temeĭ a doua prescrisă de M. Consistor archidiecesan: „Care sûnt causele, pentru care absențiile școlare sûnt prea numĕróse și prin ce s'ar puté delătura acest inconvenient împedecător în instrucțiunea poporală?“ După óre-care discusiunĭ asupra acestuĭ punct, sĕ constată ca cause următórele: 1) Absențiile sûnt mai numĕróse acolo, unde părinții elevilor sûnt plugarĭ, avênd mare lipsă de fiĭ lor la ocupațiunea câmpuluĭ pe

timpul, când aceștia ar trebuí să mérgă la școlă. 2) Normativul séŭ legea nóstră școlară nu provede nicĭ o dispositiune cu privire la absențiile școlare. 3) Tot aceeașĭ lege constrânge pe copiĭ a merge prea de timpuriŭ la școlă, și anume cu etatea numaĭ de șase anĭ. 4) O altă causă, póte cea maĭ esențială, este sărăcia, în care sĕ află în cele maĭ multe locurĭ poporul nostru, și care face pe ceĭ maĭ mulțĭ părințĭ să nu-și pótă da copiiĭ la școlă pe timpul de iarnă, neavênd cu ce să-ĭ îmbrace, ér' primăvara îĭ silesce a-ĭ oprí acasă, de óre-ce aŭ lipsă de ajutorul lor.

5) In multe locurĭ preotul nu predică poporuluĭ spre a'l face să sĕ intereseze maĭ mult de școlă și spre a'l face cunoscut cu legea să'și trimită copiiĭ regulat la școlă. 6) In multe locurĭ comitetele parochiale nu esecută absențiile date, séŭ décă le esecută în unele locurĭ, nu le esecută la timp potrivit. 7) Esamenele publice cu elevĭ în cele maĭ multe locurĭ nu sĕ fac astfel, încât să escite în popor atragere față de școlă și să facă a'și trimite regulat copiiĭ la școlă. Față de aceste inconveniente Reuniunea a aflat de bine a decide, ca comitetul eĭ să facă o representațiune la M. Consistor, în care să'l róge să binevoiască a modifica dispositiunile din Normativ astfel, ca pe timpul lucrărilor maĭ însemnate agricole d. e. a aratuluĭ, sĕmĕnatuluĭ, săpatuluĭ, culesuluĭ ș. a. să nu sĕ țină prelegerĭ, ér' etatea de a merge la școlă să sĕ schimbe dela 6, la 7 anĭ. — După terminarea acestuĭ punct secretarul I. al Reuniuneĭ I. Dariu dĕdù unele indrumărĭ practice la propunerea istoriеĭ în școlele poporale, care furĕ ascultate cu atențiune din partea adunăriĭ. După încheĭerea acesteĭ ședințe o parte mare dintre membri Reuniuneĭ merserĕ în corpore spre a visita cursul de industrie casnică, deschis în Brașovul vechiŭ de cătră zeloșiĭ învĕțătorĭ Candid Mușlea și Gheorghe Moian.

Ședința V. In ședința acéstă comisiunea alésă pentru censurarea raportuluĭ administrațiuneĭ foiĭ „Școla și familia“ arată, că a aflat corect acest raport. Considerând însă că suma abonamentelor întrate este fórte mică în raport cu numĕrul abonenților, propune și adunarea decide, ca comitetul central al Reuniuneĭ, în ce privesce restanțele de abonament pe anul I, să anunțe, că restanțieriĭ, carĭ nu'și vor trimite abonamentul până la un timp anumit, se vor publica cu numele; ér' abonenții anuluĭ al II să sĕ provóce încă odată a trimite abonamentul cel puțin pe $^1/_2$ an până la un termin anumit, și neachitându-sĕ până atuncĭ, să li sĕ sisteze trimiterea foiĭ. — Cu privire la raportul comisiuneĭ alese pentru statorirea materialuluĭ din limba maghiară pentru școlele elemen-

tare, precum și pentru împărțirea acestuia după anii de școlă, considerându-se, că copiii, cari vin pentru prima dată la școlă, sûnt atât de debili în limba lor maternă, încât învețătorul este destul de ocupat, având a-i deprinde în pronunțarea corectă a limbei proprii, adunarea decide, ca comitetul central al Reuniunei și în privința acésta să facă o representațiune, în care M. Consistor să fie rugat a stărui, după cum va afla cu cale, ca să se modifice planul pentru propunerea limbei maghiare așa, ca propunerea ei să se încépă în tóte școlele poporale nu cu anul prim de școlă, ci cu anul al doilea.

In urmă, espirând cu sesiunea acésta periodul de 3 ani, pe care fusese ales comitetul céntral al Reuniunei, conform programei se purcede la alegerea noului comitet. Resultatul este acesta: d-l *Stefan Iosif,* director gimnasial, reales președinde; d-l *Gheorghe Bellissimus,* directorul școlei normale din Brașov, reales vice-președinte; *I. Dariu,* reales secretar; *I. Broșu* ales secretar II; *N. Oancea* reales cassier; *Ión Vătășan* ales bibliotecar; *Gheorghe Moian* reales controlor. Membri în comitet, parte reales, parte ales *Anastase Bârseanu, Ión Strèvoiu, Nicolae Marin* și *Vasile Cranga*; membrii suplenți: *Candid Mușlea* și *Ión Maximilian* Președinți ai despărțemintelor: *Ión Dorca,* președ. desp. I; *Ión D. Petrașcu,* președ. desp. II.; *Bartolomeiu Bude,* președ. desp. III., și *Gheorghe Furtună,* președ. desp. IV. *Un membru.*

Reuniunea învețătorilor din districtul Făgărașului. Reuniunea învețătorilor rom. gr. ort. din districtul Făgărașului își va ține adunarea sa generală districtuală în dilele 20 și 21 Sept. a. c. st. v. în comuna Beclén. Pregramul obiectelor de desbătut e următorul: *Ședința I. Duminecă 20/1X 1887 a. m.* 1. Asistarea în corpere la serviciul divin. 2. Deschiderea ședinței prin presidiu. 3. Apelul nominal. 4. Alegerea comisiunilor revedétóre și de scontrare. 5. Raportul general al comitetului central și totodată raportul cassariului general și al bibliotecariului. *Ședința a II. Duminecă 20/IX 1887. p. m.* 6. Industria domestică în școlele poporale, disertațiune de *Georgiu Dobrin.* 7. Exerciții libere din gimnastică cu eleviî dela școla din Beclén de *George Taflan. Ședința a III. Luni 21/IX 1887 a m.* 8. Raportul comisiunilor. 9. Care este causa, pentru care grădinile școlelor nu se sporesc și pentru ce unii învețători, având pământ pentru grădina de școlă, nu-l cultivă spre instruirea școlarilor în grădinărit, și ce mesuri ar fi de-a se lua pentru a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositor? — de *Ión Bonea. Ședința a IV. Luni 21/IX 1887*

p. m. 10. Care sûnt causele, pentru care absenţiile şcolare sûnt pré numeróse şi prin ce s'ar putea delătură acest inconvenient impedecător în instrucţiunea poporuluĭ? — de *Ión Capétă.* 11. Propuneri diverse.

† **Teodor S. Blebea.** Joĭ în 27 August v. a răposat în Braşov tênĕrul comerciant *Teodor S. Blebea*, unul dintre ceĭ maĭ devotaţĭ amicĭ aĭ şcólelor nóstre. Interesul răposatuluĭ pentru progresul naţiuneĭ sale sĕ vede şi de acolo, că dênsul în testamentul sĕŭ a dispus, ca din averea sa să sĕ dea şcólelor centrale române din Braşov *o subvenţiune anuală de o mie de leĭ.* „Un frumos dar, dise în cuvêntul sĕŭ funebral vice-preşedintele Eforieĭ şcólelor nóstre centrale, *Nicolae Strĕvoiu,* un frumos dar într'adevĕr, care reclamă recunoscinţă nu numaĭ din partea şcólelor nóstre, ci din partea tuturor Românilor, ba pot dice din partea tuturor ómenilor de bine,carĭ doresc înaintarea omenimeĭ. Maĭ mult decât acest dar este vrednică de preţuit tendinţa, modul de a cugeta şi a simţí, ce se manifestă în testamentul răposatuluĭ *Teodor Blebea.* Dintr'ênsa sĕ vede, că şi iubitul nostru răposat a nutrit aceeaşĭ convingere ca şi fericiţiĭ fundatorĭ şi binefăcĕtorĭ aĭ şcólelor nóstre, adecă convingerea, că naţiunea nóstră rĕmasă înapoĭ prin vitregitatea timpuluĭ, nu sĕ póte regenera, decât prin *învĕţătură* şi *cultură.* Sĕ vede, că şi el a fost de părere, că cea maĭ puternică armă în lupta pentru esistenţă individuală şi naţională este *sciinţa* şi *luminarea.* Iată causa, pentru care simţim atât de greŭ perderea luĭ. Am perdut un bărbat, care după tendinţa manifestată în ultima sa voinţă, ar fi devenit un sprijin puternic al şcólelor nóstre, un zelos luptător pentrn înaintarea culturei nóstre naţionale. Singura mângăere, ce o putem avé după o astfel de perdere, este faptul, că *zelul pentru cultura naţională şi iubirea de jertfire pentru acest sublim scop, ce a însufleţit pe fericiţiĭ întemeiătorĭ aĭ şcólelor nóstre, cu mórtea lor nu a încetat de a pĕtrunde inimile Românilor din Braşov, şi că aceste virtuţĭ sĕ continuă şi astădĭ de generaţiunea tênĕră, si după tóte prevederile sĕ vor continua şi în viitor spre binele şi înflorirea institutelor nóstre şcolare* “ — Eternă decĭ fie memoria răposatuluĭ şi fapta luĭ nobilă imitată de mulţĭ ómenĭ de bine aĭ némuluĭ nostru.

Cursul de industrie de casă, început de d-niĭ *G. Moianu* şi *C. Muşlea* în 7 August, a. c. în Braşov, s'a încheiat în mod sĕrbătoresc Duminecă în 30 August v. La acest curs, care a avut frumóse resultate, aŭ luat parte 27 persóne, partea cea maĭ mare învĕţătorĭ.

Poşta Redacţiuneĭ. D-luĭ *Christu Negoescu, Floeşti.* In dilele acestea primind prin D-Vóstră maĭ multe abonamente la revista nóstră dela 55 învĕţătorĭ din districtele Prahova şi Buzĕŭ, ne simţim datorĭ din incidentul acesta a Vĕ exprima mulţumita nóstră pentru zelul, ce D-Vóstră îl arătaţĭ în privirea răspândireĭ revisteĭ nóstre. *Red.*

Proprietară: »Reuniunea învĕţătorilor rom. gr. or. din Districtul al X-lea, Braşov«
Tipografia Alexi, Braşov.